

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epitome In Qvatro Lib. Sententiarvm M. Petri Lombardi

Spina, Claudius de

Parisiis, 1551

42. de actu peccati quoad suas differentias, scil. quo ad actum exteriorem
& interiorem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38840

E P I T O M E

catum, si non sit voluntariū. quod si diligēter
discutiatur, inuenitur esse verissimum. Nam
illa quæ non voluntaria dicuntur, quia vel
à nescientibus, vel à coactis perpetrantur,
non omni modo possunt sine voluntate cō-
mitti: quoniam & ille qui peccat ignorans,
voluntate utique facit, quod eum facien-
dum non sit, putat esse faciendum. & ille qui
concupiscente aduersus spiritum carne, non
ea quæ vult facit, concupiscit quidem no-
lens, & in eo non facit quod vult: sed si vin-
citur, concupiscentiæ consentit volens, & in
eo non facit nisi quod vult: & illud quod
in paruulis est originale peccatum, ex pri-
ma hominis voluntate mala contractum est:
non itaque falsum est quod dixi, vsque adeo
peccatum voluntarium est, &c.

f. 154. b. p. 19

DE ACTV PECCATI
quo ad suas differentias,
scil. quoad actum in-
teriorem & ex-
teriorem.

DISTINCT. Quadragesimæ secundæ
CAP. Primum.

*Voluntas mala & actus malus non
sunt duo peccata, sed vnum
tantum.*

Quia vna præuaricatio vel inobedientia in vtroque admittitur, siue quando vult, siue quando agit: & vnus est ibi contemptus, sed minor cum voluntate solum peccatum continetur: maior verò cum voluntati etiã operatio additur. & ideo maius fit peccatum, sed non plura, cum voluntas operi mancipatur.

Sed quæstioni instant, dicentes hæc duo ideo diuersa esse peccata, quia diuersorū legis mandatorū præuaricationes sunt.¹ Alio enim mandato legis prohibetur actio furti, *Ex. 20* scil. non furaberis: aliò furadi voluntas, scil. non concupisces rem proximi tui. Ad quod illi respondent diuersa quidem esse mandata, quibus illa duo distinctim prohibentur, vt *Aug.* docet super Exod. veruntamen in illis nō obseruatis vna tantum præuaricatio incurritur, vnumq; cōtrahitur peccatum, licet duo diuersa illis prohibeātur: sicut è conuerso duo sunt mandata charitatis, quibus duo præcipiuntur diligere: vna tamen in eis commendatur charitas. *Solutio*

C A P. 2. *Peccatum etsi non maneat actu, manet tamen reatu.*

Non est ignorandum peccatum duobus modis esse in aliquo, & transire, scilicet actu & reatu.¹ Actu est in aliquo, dum ipsum quod peccatum est, vt actio

X ij

Reatu.
 vel voluntas in peccante est. Reatu verò, cum pro eo, siue transferit siue adsit, mens hominis polluta est & corrupta, totusque homo supplicii obligatur perpetuis: nec unquam est in aliquo peccatum actu, præter originale, quin sit etiam reatu: sed est reatu intelligendum postquam transit actu.

C A P. Tertium. *Reatus & peccatum multipliciter dicitur.*

Reatus varius 1. 2. 3.
Reatus aliquando pro culpa, aliquando pro pœna, aliquando pro obligatione pœnæ temporalis vel æternæ sumitur. Si enim mortale est, nos obligat pœnæ æternæ: si veniale, pœnæ temporali. Duo enim sunt genera peccatorum, mortalium scil. & venialium. Mortale, est per quod homo mortem æternam meretur. crimen enim (vt ait Aug.) est quod est dignum accusatione & damnatione. Veniale autem, quod pœnam meretur, sed facile indulgetur.

C A P. Quartum. *Peccatum multipliciter diuiditur.*

Reatu mortale
Reatu veniale
 1. **P**eccatum primò duobus modis dicitur committi, scil. cupiditate & timore: vt Aug. tradit super locum illum Psal. In-^{Ps. 79} censa igni & suffossa. His enim duobus modis dicit omnia peccata mortalia includi: & incensa igni ea dicit, quæ ex cupiditate ma-

lè incendēte oriuntur. Suffossā verò, quæ ex timorē malè humiliāte proueniunt. quod est quādo quis cupit non cupienda, vel timet nō timenda. Alibi verò dicitur peccatum fieri tribus modis, scil. cogitatu, verbo, & opere. vnde Hier. super Ezech. Tria generalia delicta sunt, quibus humanum subiacet genus, Aut enī cogitationē, aut sermone, aut opere peccamus. His aliquando etiā additur quartus modus, scil. consuetudinis, quod in quadruidano Lazaro significatum est. Dicitur quoque homo peccare in Deum, in se, & in proximum. In Deum, cūm de Deo malè sentit, vt hæreticus: vel quæ Dei sunt præsumit indignè vsurpare. In proximū peccat, quādo eū iniuste ledit. In se verò, cūm sibi & nō alij nocet. Variam quoq; appellationem habet. Dicitur enim peccatum etiā delictum. Et delictū fortasse est (vt ait Aug. in. q. Leuit.) declinare à bono. Peccatū est facere malum. Aliud est enim declinare à bono, & aliud est facere malum. Delictum enim est desertio boni. Peccatum verò, perpetratio mali. Vel delictum est quod ignoranter fit: Peccatum, quod scienter committitur. Præterea sciendum est septem esse vitia capitalia, vel principalia, vt Greg. super Exo. ait, scil. inānem gloriam, irām, inuidiam, acēdiam vel tristitiam, auaritiam, gastrimargiam, & luxuriā, quæ (vt ait Io. Chrysof. significata sunt in

X iij

Nota capitalia
super hunc.

E P I T O M E

*capitula
vnde.*

septem populis, qui terram promissionis Israel promissam tenebant. Et hæc dicuntur capitalia, quia ex his oriuntur omnia mala. Ex superbia tamen omnia mala oriuntur, dicente Greg. Radix cuncti mali est superbia, de qua dicitur, Initium omnis peccati est superbia: quæ est amor propriæ excellentiæ. eccel. 10

Obiectio. Quòd si dicas, quia Apost. ait: Radix omnium malorum cupiditas. Sed vtrūque rectè dictū intelligitur, si genera peccatorum singulorum, non singula generum, vtraque loquutione includi intelligantur. Nullum quippe genus peccati est, quod interdum ex superbia non proueniat: nullum etiam, quod ex cupiditate aliquando non descendat. Sunt enim nonnulli hominū, qui ex cupiditate fiunt superbi: & aliqui ex superbia fiunt cupidi. Nam homo (ait Aug.) vt excellat, cupit diuitias. tali homini ex superbia oboritur cupiditas. Et est aliquis, qui non amaret excellere, nisi putaret per hoc diuitias maiores habere: Ideo ergo excellere laborat, quia diuitias habere amat. huic innascitur superbia, id est amor excellentiæ, ex cupiditate. Patet ergo quòd ex superbia aliquando cupiditas, & ex cupiditate aliquando superbia oritur. & ideo de vtraque rectè dicitur, quòd sit radix omnis mali. 1. Ti.
vlti.

C A P. Quintum. Superbiæ quatuor sunt species.

Hoc testatur Grego. Prima est cum bo. l. h. 18.
 num quod habet quis, sibi tribuit. Se. 2.
 cunda, cum credit à deo esse datum,
 sed tamen pro suis meritis: Tertia, cum se 3.
 iactat habere quod non habet: Quarta, cum 4.
 cæteris despectis singulariter vult videri.

DE GRAVISSIMO OM-
 nium peccatorum, scilicet in
 Spiritum sanctum.

DISTINCT. Quadragesimæ tertie
CAP. Primum.

lib. 2. cap. 33.
 n. 2. f. 179.

*Peccatum in Spiritum sanctum est
 omnium grauisimum.*

Luc. 12 **D**E quo Veritas in Euang. ait: Qui pec-
 cauerit in Spiritum sanctum, non re-
 mittetur ei, neque hic, neque in futu-
 ro. & Ioan. in Cano. Est peccatum ad mor-
 tem, non pro eo dico vt quis roget. Qui e-
 nim peccat in patrem, remittetur ei. & qui
 peccat in Filium, remittetur ei. Qui au-
 tem blasphemauerit in Spiritum sanctum,
 non remittetur ei, neque in hoc seculo, neq;
 in futuro. **Hoc autē peccatū in Spir. sanctū**
 quidam dicunt esse peccatū desperationis
 vel obstinationis. **Obstinatio** est indurata
 mentis in malitia pertinacia, per quam ho-
 mo fit impœnitens. **Desperatio** verò est,
 qua quis diffidit penitus de bonitate Dei,

Quid est
 (peccatū in Spir. sanctū)